

Міжнародний гуманітарний університет
Факультет права, економіка та кібербезпеки
Кафедра державно-правових дисциплін

ЗАТВЕРДЖЕНО
Ректор Міжнародного гуманітарного
університету
Професор Костянтин ГРОМОВЕНКО
2021 р.

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Креативність у правоінтерпретаційній діяльності

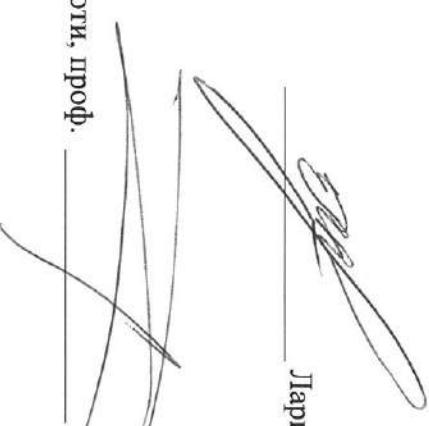
Рівень вищої освіти	третій (освітньо-науковий) рівень вищої освіти
Ступінь вищої освіти	(назва рівня вищої освіти)
Спеціальність	доктор філософії (PhD)
Освітня програма	(назва ступеня вищої освіти)
	(кол та найменування спеціальності)
	«Право»
	(найменування освітньої програми)
Викладачі	к.ю.н., доцент Манько Денис Григорович
Профайл викладачів	https://oreid.org/0000-0002-7677-397X https://mgu.edu.ua/pro-universitet/fakultety/ynstitut-natsionalnoy-mezhdunarodnoy-prava/kafedra-derzhavno-pravovykh-dystsyplin
Контактний тел.	+380674805088
E-mail:	Nauka2me@gmail.com
Сторінка курсу у Moodle	https://moodle.mgu.edu.ua/my/
Консультації	Очні – кожну п'ятницю у кабінеті 610 р 14:00 по 15:30. Онлайн-консультації – viber, zoom – за замовленням студентів.

Силабус розглянуто та прийнято на засіданні кафедри державно-правових дисциплін

Протокол № 1 від 20 серпня 2021 р.

Завідувач кафедри державно-правових дисциплін, проф. Денис МАНЬКО

Перевіreno:
Гарант освітньо-наукової програми, проф. Денис МАНЬКО

Перевіreno:
Начальник навчального відділу, доц. Лариса РАЙЧЕВА

Погоджено:
Проректор з науково-педагогічної роботи, проф. Анатолій ГОНЧАРУК

1. Анотація до курсу

Навчальна дисципліна «Креативність у правоінтерпретаційній діяльності» орієнтована на формування у аспірантів здатності нетривіального та нетрадиційного підходу до вирішення питань у правовій сфері під час проведення діяльності з тлумачення права. Телевогічна спрямованість креативного мислення орієнтована на творчий підхід під час правоінтерпретації. Креативність у правоінтерпретаційній діяльності спирається на постеклассичну парадигму методології юриспруденції засновану на принципах додатковості, міждисциплінарності, інтерсуб'ектності, пліоралізму.

2. Мета та цілі курсу

Основною метою є забезпечення оволодіння особами, які навчаються на освітньо-науковій програмі доктора філософії за спеціальністю: 081 – Право, сучасними знаннями та уміннями у сфері тлумачення правових актів та формування креативного підходу до створення правоінтерпретаційних актів.

Цілі курсу: Розкрити природу герменевтики права, визначити її поняття та історію розвитку. Проаналізувати понятійний апарат у правовій сфері. Охарактеризувати пропеси мислення і розуміння в праві. Розкрити поняття тлумачення права, його піль, завдання та функції. Визначити предмет і об'єкт тлумачення у правовій сфері. Охарактеризувати особливості тлумачення Конституції та законів України, актів застосування та реалізації права, договорів, контрактів та норм міжнародного права. Проаналізувати види тлумачення у правовій сфері. Надати характеристику статусу суб'єктів тлумачення правових актів. Виділити та обґрунтувати способи тлумачення у правовій сфері. Проаналізувати поняття та ознаки актів тлумачення права, їх функції, структуру та зміст.

3. Формат курсу

Змішаний (blended) – курс, що поряд із очним форматом має онлайн супровід, структуру, контент, завдання і систему оцінювання.

Головними формами вивчення курсу «Креативність у правоінтерпретаційній діяльності» є лекції, семінарські заняття, індивідуальні заняття та самостійна робота здобувачів. Країному опануванню здобувачами III-го рівня вищої освіти навчальний матеріалом може слугувати проведення певної частини лекційного заняття у форматі: а) бесіди, що передбачає активізацію інтелектуальної діяльності здобувачів вищої освіти, мотивування їх до вивчення певної теми навчальної дисципліни, постановку «бінарних» та «небінарних» запитань для виявлення ставлення, думки, рівня озайомлення та готовності здобувачів вищої освіти, визначення міри сприйняття ними матеріалу, що викладається. Adekvatna oцінка психоемоційного стану слухачів, фахова та етична реакція на їхні репліки – загальна вимога до проведення будь-якого публічного виступу – за такого формату набуває особливого значення; б) дослідження, що передбачає формулювання здобувачами III-го рівня вищої освіти за участі викладача певної теоретичної позиції, виведення закономірностей «мозкового штурму» (метод спільного пошуку ідей і рішень, пляхів вирішення проблем або нестандартних ситуацій, що на має на меті спершу запропонувати якнайбільшу кількість варіантів, не вдаючись до їхнього аналізу та критики, а потім відбрати перспективні пропозиції, обговоривши їй однівши кожен варіант); б) ситуативного аналізу (кейс-метод), що передбачає вивчення здобувачами III-го рівня вищої освіти реальної конкретної політико-правової ситуації (полії), визначення за участі викладача суті проблеми, причин та наслідків причин, формуловання можливих варіантів її вирішення; в) «бінарної» лекції, що передбачає виклад певного навчального матеріалу з протилежних позицій (прихильника – противника; теоретика – практика тощо) і спрямована на демонстрацію різних підходів до розуміння певного правового

явила або процесу. Така технологія викладання спонукає слухачів порівнювати її оцінковати різні точки зору, використовувати у подальшому нові ідеї замість традиційних чи очікуваних.

4. Компетентності та програмні результати навчання

У процесі реалізації програми дисципліни «Креативність у правоінтерпретаційній діяльності» формуються наступні компетентності із передбачених освітньо-науковою програмою:

Інтегральна компетентність

Здатність розв'язувати комплексні проблеми в галузі професійної діяльності, у тому числі дослідницько-інноваційної діяльності, що передбачає глобоке переосмислення наявних та створення нових цілісних знань та/або професійної практики.

Загальні компетентності

ЗК-1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК-2. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.

ЗК-7. Здатність генерувати нові ідеї (креативність).

Спеціальні (фахові) компетентності

ФК-1. Здатність розв'язувати комплексні проблеми у галузі професійної та/або дослідницької діяльності.

ФК-2. Здатність до застосування концептуальних та методологічних знань в науково-дослідній роботі та предметній сфері наукових досліджень.

ФК-3. Здатність до вирішення наукових проблем та завдань у сфері дослідження.

ФК-7. Здатність формувати та обґрунтовувати гіпотези на основі теоретико-методологічного аналізу з предметної сфери наукового дослідження.

ФК-8. Здатність до критичного аналізу досліджень різних науковців з предметної сфери наукового пошуку.

ФК-12. Здатність до генерування ідей та створення нових знань у сфері дослідження.

ФК-17. Здатність до логового сплікування у науковому та освітньому середовищі.

Навчальна дисципліна «Креативність у правоінтерпретаційній діяльності» забезпечує досягнення програмних результатів навчання (РН), передбачених освітньо-науковою програмою:

ПРН-1. Використовувати та розуміти категоріальний апарат з предметної області досліджень.

ПРН-2. Розуміти науково-практичний зміст та тенденції розвитку сучасних держави і права.

ПРН-3. Знати принципи та прийоми системного аналізу результатів досліджень.

ПРН-9. Використовувати понятійно-категоріальний апарат, теоретико-методологічні засади та методичні прийоми для обґрунтування проблем та подальшого розвитку наукових досліджень з предметної сфери фундаментального та/або прикладного спрямування.

ПРН-14. Переосмислювати наявне та створювати нове пілсне уявлення, пропонувати та обґрунтовувати гіпотези на основі теоретико-

методологічного аналізу з предметної сфери наукового дослідження.

ПРН-17. Узагальнювати результати власних досліджень, надавати та обґрунтовувати власні пропозиції з предметної сфери дослідження.

ПРН-23. Знати предметну сферу сучасного право- і державознавства та суміжні сфери.

ПРН-24. Знати фактори, що зумовлюють особливості буття права та держави в умовах сучасних суспільних викликів.

ПРН-26. Знати правила, прийоми, технології інтерпритації у правовій сфері.

5. Обсяг курсу

Загалом		Вид заняття (денне відділення / заочне відділення)	
ЄКТС	годин	Лекційні заняття	Практичні заняття
6	180	26 / 6	24 / 4
			130 / 170

6. Ознаки курсу

Рік викладання	Семестр	Курс, (рік навчання)	Обов'язкова / вибіркова
2020 - 2021	5	3	вибіркова

7. Технічне програмне забезпечення / обладнання

Здобувачи отримують теми та питання курсу, основну і додаткову літературу, рекомендації, завдання та оцінки за їх виконання як традиційним шляхом, так і з використанням університетської платформи онлайн навчання на базі Moodle. Okрім того, практичні навички у попушку та аналізу інформації за курсом, з оформлення індивідуальних завдань, тощо, студенти отримують, користуючись університетськими комп'ютерними класами та бібліотекою.

8. Політики курсу

У процесі викладання навчальної дисципліни застосовуються інтерактивні методи навчання, відбувається активне залучення здобувачів до обговорення кожного з питань курсу, що сприяє досягненню такого кваліфікаційного рівня підготовки випускників, при якому вони повинні бути здатними до вирішення професійних задач діяльності, пов'язаних з створенням якісних правових актів.

Критерієм вибору методів навчання є їхня відповідність дидактичним метам та завданням навчального заняття, конкретним обставинам – умовам і часу навчання, психоемоційному стану здобувачів III рівня вищої освіти, рівно їхньо базової підготовки та мотивації топо. При цьому слід врахувати не лише потребу надання здобувачам нових знань, а й формування у них вмінь та навичок, необхідних для подальшого самостійного здобуття й оновлення інформації, професійного й фахового застосування набутих знань.

Вирішення практичних завдань з дисципліни «Креативність у правоінтерпретаційній діяльності» дозволить студентам певною мірою оволодити практикою тлумачення норм законодавства, сформулювати нетривіальні підходи до вирішення питань у цій сфері та спрямувати свої зусилля на здійснення якісної юридичної діяльності.

Тому специфіка практичних занять по даній дисципліні полягає в тому, що на цих заняттях відводиться час не тільки для обговорення теоретичних питань «Креативність у правоінтерпретаційній діяльності», усній перевірії знань здобувачів, але й для вирішення практичних ситуацій.

На практичних заняттях можуть використовуватись різні форми та методи контролю знань здобувачів: доповіді, експрес-опитування, доповнення відповілі, вільна дискусія, співбесіда, обговорення рефератних повідомлень, розв'язання казусів та задач, індивідуальні завдання та інші. Рівень знань, підготовленості, ерудиції, активності здобувачів на семінарах оцінюється викладачем самостійно.

Підсумковою формою контролю знань є Залік, який має на меті перевірити теоретичні знання та вміння застосовувати їх, вирішуючи конкретні завдання, а також уміння здобувачів самостійно працювати з науковою та навчальною літературою. До заліку допускаються ті здобувачі, які відпрацювали всі пропущені заняття, виправили незадовільні оцінки, отримані на практичних заняттях, набрали мінімальну кількість балів і успішно здали змістовні модулі.

9. Схема курсу

№ №	Тема, план, короткі тези	Форма діяльності (заняття) / Формат	Матеріали	Література, інформаційні ресурси	Завдання		Кількість годин
						Кількість годин	
					день	зачіте	
1	Тема 1. Предмет і завдання курсу «Креативність у правоінтерпретаційній діяльності». Юридична герменевтика як філософська основа тлумачення у правовій сфері.	Лекція	Конспект лекцій	1,2, 3,4,5,6, 15,16, 21,22	Опрашовати рекомендовану літературу.	4 акад. год.	-
	1. Предмет, мета та завдання курсу «Креативність у правоінтерпретаційній діяльності» 2. Герменевтика: поняття та історія розвитку 3. Юридична герменевтика як наука і метод. Витоки герменевтичного методу, становлення та розвиток теорії тлумачення права 4. Фактори, що визначають необхідність тлумачення у правовій сфері.	Семінар	доповіді здобувачів	Передивитись конспект лекцій, опрашовати рекомендовану літературу. Підготувати відповіді на семінарське заняття	4 акад. год.	-	
2	Тема 2. Поняттєвий апарат у правовій сфері.	Лекція	Конспект лекцій	1,2, 3,4,5,10, 12, 23	Опрашовати рекомендовану літературу	4 акад. год.	-
	1. Система понять та категорій сучасної юриспруденції. 2. Категорійний апарат. Оціночні поняття та дефінітивні норми. 3. Юрідична термінологія. 4. Проблемні аспекти юридичної термінології	Семінар	доповіді здобувачів	Передивитись конспект лекцій, опрашовати рекомендовану літературу. Підготувати відповіді на семінарське заняття	4 акад. год.	-	

3	Тема 3. Розуміння в праві	Лекція	Конспект лекцій	1,2,3,4,5, 9, 15, 21,22,23	Опрацювати рекомендовану літературу	2 акад. год.	-
		Семінар	доповіді здобувачів		Передивитись конспект лекцій, опрацювати рекомендовану літературу.		
4	Тема 4. Теоретико-правова характеристика тлумачення у правовій сфері.	Лекція	Конспект лекцій	1,2,3,4,5, 10,12,19	Опрацювати рекомендовану літературу	2 акад. год.	-
	1. Поняття, ціль, завдання та функції тлумачення права. Тлумачення та інтерпретація	Семінар	доповіді здобувачів		Передивитись конспект лекцій, опрацювати рекомендовану літературу.		
5	Тема 5. Предмет і об'єкт тлумачення у правовій сфері	Лекція	Конспект лекцій	1,2,3,4,5,6 10,12,19,20	Підготувати відповіді на семінарське заняття	2 акад. год.	-
	1. Предмет та об'єкт тлумачення права. Поняття, різновиди та стилі тексту.				Виконати завдання до самостійної роботи		
	2. Загальна характеристика юридичного тексту.						
	3. Повідомлення та метаповідомлення. Види мета повідомлень.						
	4. Тлумачення договорів, контрактів та норм міжнародного права.						
	5. Результати тлумачення у правовій сфері						
6	Тема 6. Види тлумачення у правовій сфері.	Лекція	Конспект лекцій	1,2,3,4,5,6,7 11-18,23	Опрацювати рекомендовану літературу	4 акад. год.	2 акад. год.
	1. Підстави класифікації та види тлумачення правових норм	Семінар	доповіді здобувачів		Передивитись конспект лекцій, опрацювати рекомендовану літературу.		
	2. Офіційне та неофіційне тлумачення права				Підготувати відповіді на семінарське заняття		
	3. Буквальне, розшировальне та обмежувальне тлумачення правових норм						
	4. Поняття та види суб'єктів тлумачення права						
	5. Суб'єкти автентичного та лепального тлумачення						

				права
6.	Суб'єкти доктринального та буденного тлумачення права	компетентного	(професійного)	
7	Тема 7. Суб'єкти тлумачення правових актів	Лекція	Конспект лекції	Підготувати презентацію індивідуального завдання
	1. Поняття та види суб'єктів тлумачення права. 2. Суб'єкти офіційного (автентичного та легального) тлумачення права. 3. Суб'єкти неофіційного (компетентного, професійного, доктринального та буденного) тлумачення права.	1,2, 3,4,5,6 10, 20,21,22	Опрашувати рекомендовану літературу.	2 акад. год.
8	Тема 8. Способи тлумачення у правовій сфері.	Семінар	доповіді здобувачів	Передивитись конспект лекцій, опрашувати рекомендовану літературу. Підготувати відповіді на семінарське заняття Виконати завдання до самостійної роботи
	1. Поняття і загальна характеристика основних способів тлумачення права: філологічного, логічного, історико-політичного, системного, телематичного, функціонального та їх співвідношення 2. Поняття, ознаки та функції актів тлумачення права. Акти тлумачення права в системі правових актів	Лекція Конспект лекції доповіді здобувачів	1,2, 3,4,5,6 16,19-22	Опрашувати рекомендовану літературу Передивитись конспект лекцій, опрашувати рекомендовану літературу. Підготувати відповіді на семінарське заняття Виконати завдання до самостійної роботи Підготувати презентацію індивідуального завдання Підготуватися до тестової (контрольної) роботи
9	Тема 9. Інтерпретаційні правові акти	Лекція Конспект лекції	1,2, 3,4,5,6,8 11-19,23	Опрашувати рекомендовану літературу Передивитись конспект лекцій, опрашувати рекомендовану літературу. Підготувати відповіді на семінарське заняття
	1. Систематизація та класифікація інтерпретаційних правових актів 2. Структура та зміст актів тлумачення 3. Офіційні акти Конституційного Суду України	Семінар доповіді здобувачів	2 акад. год.	

10. Система оцінювання та вимоги

Контроль знань і умінь здобувачів (поточний і підсумковий) з дисципліни «Креативність у правоінтерпретаційній діяльності» здійснюється відповідно до «Положення про організацію освітнього процесу у Міжнародному гуманітарному університеті» та «Положення про порядок оцінювання результатів навчальної діяльності здобувачів передвищої та вищої освіти». Рейтинг студента із засвоєння дисципліни визначається за 100 бальною шкалою.

Види контролю: поточний, підсумковий.

Форма контролю: запік.
Критерії оцінювання за навчальною діяльністю здобувачів, усне опитування, письмовий контроль, тестовий контроль.

Критерії оцінювання. Еквівалент оцінки в балах дляожної окремої теми може бути різний, загальну суму балів за тему визначено в навчально-методичній карті. Розподіл балів між видами заняття (лекції, практичні заняття, самостійна робота) можливий шляхом спільнотої прийняття рішення викладача і здобувачів на першому занятті. Рівень знань оцінюється:

«зараховано» А - від 90 до 100 балів. Здобувач виявляє особливі творчі здібності, вміє самостійно знаходити та опрацьовувати необхідну інформацію, демонструє знання матеріалу, проводить узагальнення і висновки. Був присутній на лекціях та семінарських заняттях, під час яких давав вичерпні, обґрунтовані, теоретично і практично правильні відповіді, має конспект з виконаними завданнями до самостійної роботи, презентував реферат (есе) за заданою тематикою, проявляє активність і творчість у науково-дослідній роботі;
«зараховано» В - від 82 до 89 балів. Здобувач володіє знаннями матеріалу, але допускає незначні помилки у формуванні термінів, семінарських заняттях, має конспект з виконаними завданнями до самостійної роботи, презентував реферат (есе) за заданою тематикою, проявляє активність і творчість у науково-дослідній роботі;

«зараховано» С - від 74 до 81 балів - Здобувач відтворює значну частину теоретичного матеріалу, виявляє знання і розуміння основних положень, з допомогою викладача може аналізувати навчальний матеріал, але дас недостатньо обґрунтовані, невичерпні відповіді, допускає помилки. При цьому враховується наявність конспекту з виконаними завданнями до самостійної роботи, реферату та активність у науково-дослідній роботі;

«зараховано» D - від 64 до 73 балів. Здобувач був присутній не на всіх лекціях та семінарських заняттях, володіє навчальним матеріалом на середньому рівні, допускає помилки, серед яких є значна кількість сутгевих. При цьому враховується наявність конспекту з виконаними завданнями до самостійної роботи, рефератів (есе);
«зараховано» E - від 60 до 63 балів. Здобувач був присутній не на всіх лекціях та семінарських заняттях, володіє навчальним матеріалом на рівні, вищому за початковий, значну частину його відтворює на репродуктивному рівні, на всі запитання дас необґрунтовані, невичерпні відповіді, допускає помилки, має неповний конспект з завданнями до самостійної роботи.
«не зараховано» FX - від 35 до 59 балів. Здобувач володіє матеріалом на рівні окремих фрагментів, що становлять незначну частину навчального матеріалу.

Підсумкова (загальна оцінка) курсу навчальної дисципліни є сумою рейтингових оцінок (балів), одержаних за окремі оцінювані форми навчальної діяльності: поточне та підсумкове тестування рівня засвоєння теоретичного матеріалу під час аудиторних занятт та самостійної вивчення навчальної дисципліни, яка виводиться як сума проміжних оцінок за усіма видами робіт, зазначені у таблиці нижче.

**КРИТЕРІЙ ОЦІНЮВАННЯ
ПОТОЧНОЇ, САМОСТІЙНОЇ ТА ІНДИВІДУАЛЬНОЇ РОБОТИ ЗДОБУВАЧІВ**

Денна форма навчання			
Види роботи	Планові терміни виконання	Форми контролю та звітності	Максимальна кількість балів
Систематичність і активність роботи на семінарських (практичних) заняттях			
1.1. Підготовка до семінарських (практичних) занять	Відповідно до робочої програми та розкладу занять	Перевірка обсягу та якості засвоєного матеріалу під час семінарських (практичних) занять	40
Виконання модульних завдань			
1.2. Підготовка до модульного контролю знань	-//-	Перевірка правильності виконання модульних завдань	35
1.3. Підготовка програмного матеріалу (тем, питань), що виноситься на самостійне вивчення	-//-	Розгляд відповідного матеріалу під час аудиторних занять або ІКР ¹ , перевірка конспектів навчальних текстів тощо	10
Разом балів за обов'язкові види РС			
II. Вибіркові			
Виконання індивідуальних завдань			
2.1. Підготовка реферату (есе) за заданою тематикою	Відповідно до графіку ІКР	Обговорення (захист) матеріалів реферату (есе) під час ІКР	5
2.2. Аналітичний (критичний) огляд наукових публікацій, судової практики тощо	-//-	Перевірка та обговорення результатів проведеної роботи під час ІКР	5
2.3. Інші види індивідуальних завдань	-//-	Обговорення результатів проведеної роботи під час аудиторних занять або ІКР	5
Разом балів за вибіркові види РС			
Всього балів за РС			
100			

¹ Індивідуально-консультативна робота викладача зі студентами

Види самостійної роботи		Заочна форма навчання	
Планові терміни виконання	Форми контролю та звітності	Максимальна кількість балів	
I. Обов'язкові			
1.1. Підготовка до модульного контролю знань	Відповідно до розкладу	Перевірка правильності виконання модульних завдань	70
Разом балів за обов'язкові види СРС			70
II. Вибіркові			
Виконання індивідуальних завдань (за бажанням студента)			
2.1. Підготовка реферату (есе) за заданого тематикою	Відповідно до графіку ІКР	Обговорення (захист) матеріалів реферату (есе) під час ІКР	
2.2. Аналітичний (критичний) огляд наукових публікацій, судової практики тощо	-/-	Перевірка та обговорення результатів проведеної роботи під час ІКР	10
2.3. Інші види індивідуальних завдань	-//-	Обговорення результатів проведеної роботи під час ІКР	10
Разом балів за вибіркові види СРС			30
Всього балів за РС			100
<p>Виконання навчальних завдань і робота за дисципліною має відповісти вимогам «Положення про академічну добroчесність Університету» (затверджене ректором наказом № 112 від 01.11.2018 року).</p> <p>Навчальна дисципліна «Креативність у правоінтерпретаційній діяльності» викладається за кредитно-модульного системою організації формуванню системних та систематичних знань, ритмичної самостійної роботи впродовж семестру, підвищення об'єктивності оцінювання знань та адаптації до вимог, визначених Європейською системою запікових кредитів (ECTS).</p> <p>Оцінювання знань здобувачів повинно сприяти реалізації низки завдань, зокрема:</p> <ul style="list-style-type: none"> - підвищення мотивації здобувачів до системного навчання впродовж семестру та навчального року, переорієнтація їх пілей з отримання позитивної оцінки на формування системних, стійких знань, умінь та навичок; - відкритість контролю, яка базується на ознайомленні здобувачів на початку вивчення дисципліни переліком, формами та змістом контрольних завдань, критеріями та порядком їх оцінювання; - розширення можливостей для всебічного розкриття здібностей здобувачів, розвитку їх творчого мислення, та підвищення ефективності навчального процесу. <p>У випадку відсутності здобувача на лекції або семінарському занятті він зобов'язаний відпрацювати пропущене заняття через усне опитування в поза аудиторний час (час консультацій викладача) або відпрацювати пропущене заняття протягом одного тижня з моменту його появі. Невідпрацьовані заняття вважаються незданими і за них не нараховується оцінка в балах. За 10 днів до початку сесії викладач припиняє</p>			

11. Рекомендована література

Основна:

1. Крестовська Н.М. Теорія держави і права. Елементарний курс: навч. посіб. / Н.М. Крестовська, Л.Г. Матвеєва. Х.: Оліссея, 2014. 432 с.
2. Михайлович Д.М. Офіційне тлумачення закону: дисертація канд. юрид. наук: 12.00.01 / Національний ун-т внутрішніх справ. Х., 2003. 198 с.
3. Рабінович П., Савчук Н. Офіційно-нормативне тлумачення законодавства як інструмент адаптації правового регулювання до соціальних змін. *Вісник Академії правових наук України*. 2002. №1. С.23-35.
4. Тодика Ю.М. Тлумачення Конституції і законів України: теорія та практика: Монографія. Х.: Факт, 2003. 328 с.
5. Юдин З. М. Загальна теорія інтерпретації договору : монографія. О. : Фенікс, 2008. 156 с.

Допоміжна:

6. Власов Ю.М. Проблеми тлумачення норм права. Інстит. Держ. і права ім. В.М. Корецького. Київ 2001.
7. Малентя В. С. Види неофіційного тлумачення норм права. *Наука і правоохорона*. 2010. № 2. С. 156-158.
8. Матвеєва Л.Г. Інтерпретаційні акти як різновид правових актів. *Вісник Одеського інституту внутрішніх справ*. 2000. №2. С.114-117.
9. Михайлович Д.М. Деякі аспекти проблематики доктринального тлумачення. *Вісник Національного університету внутрішніх справ*. 2002. Вип. 20. С. 164–170.
10. Савчук Н.І. Забезпечення прав людини як визначальна детермінанта офіційної інтерпретації законодавства. *Актуальні проблеми політики*. Одеса, 2001. Вип. 12. С.199-207.
11. Господарський кодекс України від 16.01.2003 р. URL: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/436-15>
12. Конституція України : Закон від 28 червня 1996 р. № 254/96-ВР. *Верховна Рада України*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/436-15>
13. Кримінальний кодекс України : Закон України від 05.04.2001 р. № 2341-III. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2341-14>
14. Кримінальний процесуальний кодекс України : Закон від 13.04.2012 р. № 4651-VI. *Верховна Рада України*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4651-17>
15. Про інформацію : Закон України. *Верховна Рада України*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2657-12>
16. Про судоустрій та статус суддів : Закон від 02.06.2016 р. № 1402-VIII. *Верховна Рада України*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1402-19>
17. Цивільний кодекс України : Закон від 16.01.2003 р. № 435-IV. *Верховна Рада України*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/435-15>
18. Цивільний процесуальний кодекс України : Закон від 18.03.2004 р. № 1618-IV. *Верховна Рада України*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1618-15>

Нормативні акти:

12. Конституція України : Закон від 28 червня 1996 р. № 254/96-ВР. *Верховна Рада України*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254-15>

13. Кримінальний кодекс України : Закон України від 05.04.2001 р. № 2341-III. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2341-14>

14. Кримінальний процесуальний кодекс України : Закон від 13.04.2012 р. № 4651-VI. *Верховна Рада України*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4651-17>

15. Про інформацію : Закон України. *Верховна Рада України*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2657-12>

16. Про судоустрій та статус суддів : Закон від 02.06.2016 р. № 1402-VIII. *Верховна Рада України*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1402-19>

17. Цивільний кодекс України : Закон від 16.01.2003 р. № 435-IV. *Верховна Рада України*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/435-15>

18. Цивільний процесуальний кодекс України : Закон від 18.03.2004 р. № 1618-IV. *Верховна Рада України*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1618-15>

Інформаційні ресурси:

19. Єдиний державний реєстр судових рішень. URL: <http://www.reyestr.court.gov.ua/Review/42016052>
20. Єдиний державний реєстр судових рішень. URL: <http://www.reyestr.court.gov.ua/Review/42016052>
21. Каталог електронних бібліотек України. URL: <http://www.nbuv.gov.ua/portal/books.html>
22. Каталог національних бібліотек та інформаційних центрів України. URL: <http://www.nbuv.gov.ua/portal/libukr.html>
23. Національна бібліотека України ім. В.І. Вернадського. URL: <http://www.nbuv.gov.ua>
24. Офіційний портал ВРУ . URL: <http://iportal.rada.gov.ua/>

Розробник:

Д.Ю.Н., професор кафедри державно-правових дисциплін

Денис МАНЬКО